

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Zie hier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy. — 322. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutaal Feeks. — 337. Vaders vrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte Ruiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee eenenijagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maldeghem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De zender van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plaaggeest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzanger. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Het kerkus. — 381. Het Spookschip.

Elk week verschijnt een nieuw boekje.

Te in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

GAVE A HANS-VAN DER MEULEN. CONTICH

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Watteren.

Het Kerstfeest der Schipbreukelingen

Uitgave A. Hans-Van der Meulen Contich.

Het Kerstfeest der Schipbreukelingen

I.

Wat stonden de jongens te zingen, daar in de sneeuw, vóór een voorname woning te Sluis! Een droeg een ster. 't Was immers overmorgen Kerstmis. En dan werden de oude kerstliederen opgehaald. Men zong ze in huis en in school, in de feestzaal en in de kerk; en jongens hieven ze te voren reeds aan voor de huizen, om kerstgaven te krijgen: appels, noten, koeken of ook wel geld.

Tonia Bartels had wel langer naar die knapen willen luisteren, maar ze moest nog naar het Zoute bij Knokke en dat was een heel eind door den avond. Als ze te laat kwam, zou oom Tist vreeselijk te keer gaan en haar slaan.

Opeens werd Tonia droevig.

Kerstmis, ja, vroeger, toen vader en moeder nog leefden en ze te Knokke in het dorp woonde, was dat een plezierige tijd. Dan zag ze in het oude

kerkje het kribbetje met het Kindeke Jesus op stroo. En er werd prachtig gezongen. Kerstmis... Dan bakte moeder wafels.

Helaas, geluk kan zoo spoedig gebroken worden. Twee jaar geleden stierven haar ouders aan de vreeselijke cholera. Eerst overleed vader, den volgenden dag moeder. Men had Tonia en haar jongere broertjes Pol en Victor uit huis gehaald en naar 't klooster van Westkapelle gebracht, opdat ze niet besmet zouden worden. Daar hoorden ze, dat hun ouders dood waren, en ook reeds begraven. Er stierven veel menschen in de streek aan de gruwelijke ziekte. Te Brugge had men straten afgesloten en reden de lijkwagens 's avonds naar het kerkhof.

Pol en Victor verbleven nu in een weeshuis te Brugge. Een oom, die niet ver van Knokke, op het gehucht Zoute, woonde, had Tonia bij zich genomen. Zijn vrouw was ziekelijk en het veertienjarig meisje kon dus goede diensten verrichten. Bovendien ontving oom Tist nog jaarlijks wat geld van het gemeentebestuur voor haar.

Tante Melia was wel zwak, maar liep toch veel uit. En ze zou zeker heel wat gezonder geweest zijn, had ze het genever drinken willen laten. Ze dronk echter veel, evenals haar man.

Tonia was nu naar Sluis, een Hollandsch stadje bij de grens gezonden om er twee kruikjes genever te halen. Deze drank was daar goed-

kooper. Ze moest de kruikjes smokkelen, want om genever in België te brengen, was men verplicht op het Belgisch tolkantoor rechten te betalen. Maar daarvan wilde oom Tist niet hooren. Zoo zou zijn drank hem nog duurder komen te staan dan wanneer hij het goedje in België kocht. Hij had Tonia nog gewaarschuwd:

— Let op, dat ge u niet door de kommiezen laat pakken.

« Jantje van Sluis », het houten mannetje, dat naast drie klokken stond in den stadhuistoren, hamerde juist vijf uur, toen Tonia het oude stadje verliet. Het was dus al donker. Het meisje volgde een dijk, dwars door het land.

Ja, ze was treurig gestemd, want ze werd sterk herinnerd aan dat vroeger goede leven bij haar ouders. Oom Tist was een broer van haar vader. Van jongsaf aan echter had hij al niet gedeugd en zijn vrienden gezocht onder stroopers en smokkelaars. Hij verhuisde naar het Zoute, dat toen, vijftig, zestig jaar geleden, een gehucht was van ellendige hutten, met stroo gedekt.

Tonia's vader had dikwijls getracht zijn broer op den beteren weg te brengen, maar dat was hem niet gelukt. Sommige dorpelingen keurden het af, dat de kommissie van openbaren onderstand Tonia aan dien Tist Bartels toevertrouwd had.

— Och, men behoeft hem niet veel te betalen,

en als men maar een weeskind kwijt is, hé! zei men dan.

Tonia leed een ongelukkig leven. Ze moest het gansche huishouden doen en in het voorjaar en in den zomer een stukje land bewerken. Tante was lui en oom stroopte liever of lag met kerels van zijn soort in de duinen. 's Winters smokkelde hij veel. En het echtpaar schold het meisje veel uit.

Wat waren vader en moeder dan anders geweest! Neen, Tonia kon zich niet thuis voelen op dat achterlijke Zoute, waar de menschen onbeschaafd leefden.

Kerstmis... dat zou weer een dronkemanspartij zijn, net als verleden jaar.

Tonia stapte nu flink door. Een jonge man haalde haar in.

— Ha, Tonia, zijt gij dat? vroeg hij.

— Ja, Door...

Het was een gebuur, ook al een drinker, strooper, smokkelaar en nog een vechtersbaas er bij. Maar het meisje durfde niet te zeggen, dat ze liever alleen naar huis ging.

— Om genever geweest? vroeg Door.

— Ja.

— Ik heb er ook bij. We zullen moeten opletten voor de kommiezen. Met die sneeuw zien ze ons gemakkelijker. En om drie uur patroeljeerden er twee aan den Oosthoek.

— O, ik verfoei dat smokkelen. Van vader moest ik dat nooit doen.

— Toe, toe, wij leven er van. Leer het flink, er is veel meê te verdienen. Ik zou niet gaarne op het land gaan werken of op stiel zijn. Ik heb een veel gemakkelijker en plezieriger leven. Nu zijt gij een meisje van het Zoute. Op het dorp zijn het domme menschen, die braaf wroeten en slaven en armoede lijden.

— Wij hadden thuis geen armoede.

— Neen, uw vader was een timmerman met veel klanten op de hofsteden. Maar op het Zoute is het veel plezieriger. We drinken en dansen en maken leute. Gij doet echter nooit mee, zei Door. Ge houdt u te fier. Daarom zien de menschen u niet gaarne.

Tonia antwoordde maar niet meer. Wat wist Door van fatsoen en treffelijkheid! Hij was een der wildste Zoutenaren, en had zelfs al twee maal in de gevangenis te Brugge gezeten, eens voor diefstal en eens voor vechten. Zoo'n kerel kon ze er niet van overtuigen, dat het Zoute achterlijk was.

Door keek scherp uit.

— Kom nu langs hier, we gaan door deze weide, zei hij. Het is er wel lastiger stappen in de sneeuw, maar het kort veel af.

Tonia was bevreesd voor de ambtenaren en volgde haar gids die op het dit gebied toch veel

slimmer was dan zij. O, ze verlangde er naar achttien jaar te worden! Dan kon ze het Zoute verlaten en ergens te Brugge bij brave menschen een dienst zoeken als meid.

Door kende den weg op zijn duimpje. Hij waarschuwde voor een afsluiting, waarover ze moesten klimmen, dan voor een plank over een gracht, ook al eens voor een kuil in de oneffen beemd. Ze kwamen op een binnenweg.

— Nu doen we best maar te zwijgen, zei Door. De kommiezen kunnen ergens achter struiken verdoken zitten.

Ze stapten een tiental minuten voort.

— Halt! klonk het toen plots.

Tonia verschrok geweldig. Twee gedaanten sprongen van achter een heester. Tolbeambten!

Door nam het meisje bij den arm.

— Loopen, het bosch in! zei hij.

Dichtbij was een sparrenbosch. En door sleurde Tonia mee. In haar haast verloor ze een der kruiden. Ze gunde zich den tijd niet die op te rapen. Door maakte allerlei kronkelingen. Hij lachte in zijn overmoed. Tonia werd moe, van die vlucht in de sneeuw, welke hier en daar op hoopen was gestoven. En takken sloegen tegen haar aan.

— Zie zoo, sprak Door eindelijk. Ze hebben ons niet. Ze hebben ons niet lang achtervolgd. De sneeuw ligt te dik.

Tonia beefde nog van angst. Door kende ook in het bosch uitstekend den weg.

— Vanavond kom ik hier terug om strikken te zetten, vertelde hij. Met Kerstmis wil ik konijntjes eten. Bah, wat geef ik om kommiezen en jachtwakers! Tonia, ge moet worden als wij, echte Zoutenaren, vrije menschen, die spotten met de overheid. Wij willen meester zijn in onzen hoek.

Maar Tonia haatte nu dit werk nog meer. O, haar vader en moeder hadden het eens moeten voorzien, dat hun kind tot zulk een taak gedwongen zou worden.

Ze geraakten buiten het bosch en trokken nu een heel eind door de duinen, die hier hard waren, ofschoon thans ook de sneeuw het gaan bemoeilijkte.

Eindelijk bereikten ze hun gehucht.

Met beklemd hart begaf Tonia zich naar de hut van haar oom en tante. Een kruik genever was ze kwijt. Oom Tist zou wel geweldig opspelen! Het was een armzalig verblijf, dat Tonia nu betrad, een lage, kleine hut. Haar oom en tante zaten bij een houtvuur. Tonia zette een kruik op tafel.

— En de andere? vroeg de man, die een grof, opgezet gelaat had, waarop een ongunstige uitdrukking lag.

— Ik moest met Door wegloopen voor de

kommiezen en heb een kruik verloren, antwoordde het meisje met bevende stem.

— Wat! schreeuwde Tist. Een kruik genever verloren! Al dat schoon geld weg!

— Domme feeks! schold de tante.

Tist was recht gesprongen en greep Tonia vast.

— Ik kon het niet helpen. Ik was haast gepakt! kermde deze.

— Hadt ge de kruik beter in uw pikkels gehouden! tierde de grove kerel en hij gaf het meisje een paar klappen.

— Waar hebt ge ze verloren? vroeg hij dan.

— Bij 't sparrenbosch, ik weet niet juist waar. De kommiezen waren vlak achter mij en Door.

Tist schold en raasde nog een tijd. Dan namen hij en zijn vrouw een fikschen slok uit de meegebrachte kruik. Tonia schreide.

— Niet blaten... ik wil dat niet hooren! zei tante, die daar slordig en vies in een rieten zetel zat. Maak het eten klaar, lui vel!

Zelf voerde ze niets uit. Een paar uur later, op haar ellendigen kafzak in een dof achterkamertje, waar ze niet recht kon staan, weende Tonia weer. O, was ze maar bij haar ouders in den Hemel! Ze voelde zich zoo vreeselijk eenzaam en verlaten, zoo nameloos ongelukkig.

Lang lag ze wakker. Ze hoorde hoe het begon te waaien. De wind drong door spleten en reten

en Tonia legde haar kleeren op de grove dekens, om zich meer te verwarmen. Soms schudde de hut. Het werd wild weer.

Eindelijk sliep de arme weeze in.

II.

Den volgenden dag stormde het. En gedurende den dag nam de wind nog in kracht toe. Het zou een wilde avond worden.

Tonia moest nog ruwe woorden hooren over de verloren kruik genever. Treurig deed ze haar werk. Haar tante ging bij burens babbelen en oom Tist trok naar zijn kamaraden.

Het meisje was het liefst alleen. Morgen Kerstmis. Maar ze zou niet behoeven te vragen om vannacht naar de kerk te gaan, naar het Kribbetje met het Kindeke, dat dan in een zee van licht stond. Ze wilde er den storm voor trotseeren. Doch oom en tante spotten daarmee.

Tonia dacht aan haar broertjes. O, mocht ze ook maar naar het weeshuis!

Om vijf uur zaten oom en tante weer bij het vuur. Tonia moest twee gestroopte konijnen braden.

Morgen Kerstmis. Een liedje dat ze vroeger op school had geleerd, kwam haar vóór den geest.

« Nog juicht ons toe die zaalge nacht,
Waarin 't gesternt met nieuwe pracht,
En 't Englenheir met nieuwe vreugd
Zich over Jezus' komst verheugt. »

Ze had het wel willen zingen, maar oom Tist zou haar gevraagd hebben, of ze nu gek werd. Ze zong het in haar hart en dacht weer zoo sterk aan het ouderlijk huis. De tranen sprongen haar in de oogen.

De deur werd geopend en Door trad binnen.

— Goed nieuws... een schip op de banken! riep hij uit.

Tist sprong recht.

— Is het waar? vroeg hij.

— Natuurlijk! Anders zou ik het toch niet komen zeggen. Hier recht voor ons zit het. Over een uur is het vast geraakt. Maak u gereed! Er is wat te halen!

— Is het schip verloren, denkt ge?

— Ja, ja, ze seinen om hulp naar de reddingsboot van Knokke.

Door ging weer heen. Tist wreef zich vergevoegd in de handen.

— Een buitenkansje, Melia, zei hij.

— Ja, als 't lukt.

— Van eigen zal het lukken. Wat de zee aanspoelt is voor ons.

Tist en Melia aten toch eerst van het konijn. Dan kleedden ze zich warm.

— Ge kunt in uw bed kruipen, zei Tante tot Tonia.

— Als ge toch weg zijt, mag ik dan naar de middernachtmis? vroeg het meisje na eenig aarzelen.

— Neen, neen..., hier blijven! snauwde de vrouw.

Het echtpaar vertrok. Ze ontmoetten andere Zoutenaren. En allen trokken in de richting van het strand. Er zat een vaartuig op de banken. Het zou wel een kostbare lading hebben. En bij een schipbreuk roofde men, wat men kon. Men noemde dat een oud recht. Het werd trouwens overal gedaan langs de kust, ook in andere landen.

De Zoutenaren stonden bekend als echte zeedrifiers, zooals men hen noemde. Ze gaven nu niet om storm en koude. Mannen en vrouwen, jongelingen en meisjes stapten opgewonden voort. Ze bereikten de laatste duinenrij. Ze zagen een vuurpijl boven zee. Het was een noodsein der bemanning van het gestrande schip. Van den Knokschen vuurtoren seinde men terug, dat er hulp kwam. (1) De reddingsboot voer uit. Maar de storm raasde voort. Het zou een heele strijd worden.

(1) Die vuurtoren staat er nog, maar wordt niet meer gebruikt. Wel is er nog de reddingsboot.

— Het schip is ver over de banken geschuurd, het is dicht bij ons, zei Tist.

Hij zag de noodlichten aan boord en kon den afstand schatten.

— Ja, bij eb kunnen we er zeker naar toe, oordeelde Door.

De Zoutenaren nestelden zich in een duinholte, waar ze meer beschut waren tegen den wind. Ze moesten wachten. Iemand had een lantaarn meegebracht. Het schijnsel viel op ruwe, grove gezichten.

— Er moet iemand om genever, zei Tist.

— Ja, we leggen uit.

Ieder scharrelde wat geld bijeen en een meisje werd naar een herberg van het gehucht gezonden. Dan kon men drinken.

— 't Is Kerstavond, sprak een vrouw. Nu moeten de klokken uit de zee luiden van vergane parochies.

— Ja, van Reigersvliet en Koudekerke en Scharphout en 't oud Oostende, die door overstroming verzonken zijn, zei een oude man. Dat gelooven de visschers. Maar ze zullen toch niet uitvaren, om te luisteren.

— Hoogdag, morgen... Het verlichte spookschip moet voorbijvaren, beweerde een ander. Zoo vertelde mijn grootmoeder.

— We zijn beter met dat schip ginder! riep Door uit.

Aan het Kindeke van Betlehem dacht er geen een. De geneverfesch ging rond en het gezelschap werd luidruchtiger. En ginder in het golfgehuil, in den razenden wind worstelden mannen om hun leven.

**
*

De reddingsboot kon het gestrande schip niet bereiken. Ze werd telkens teruggeslagen. Er stond een felle branding. Een paar uren verliepen. De Zoutenaren wachtten geduldig. Niemand verlangde naar bed. Een schip op de banken... Dan moest men op het strand zijn.

— De noodlichten zijn verdwenen... Zeker is het schip al stuk geslagen! riep Door uit.

Allen sprongen op. Het was nu donker boven de zee. Mannen en vrouwen liepen het duin af naar het strand. Thans kon een deel der lading aanspoelen. Er zou buit te halen zijn.

**
*

Tonia was niet naar bed gegaan. Ze dacht aan de schipbreukelingen. Ze had zoo'n stranding al meer meêgemaakt. Ze wist, hoe begeerig de menschen uit het ronde waren naar buit. Tonia bad voor de arme zeelieden.

Traag verliep de tijd. Plots voelde ze een drang, om ook naar het strand te gaan. Maar wat moest ze er doen? Ze had een afkeer van de ruwe too-

neelen. Ze wist, dat er gedronken en grove taal gesproken werd.

En toch, een inwendige stem scheen haar te zeggen, dat haar hulp ginds noodig was. Nog aarzelde ze. Dan stond ze op en bond een doek over haar hoofd. Ze trad buiten. Wat blies de wind nog fel! Zou ze maar niet in de hut terugkeeren en zich ter ruste leggen?

— Neen, naar het strand!

't Was of iemand het haar toeriep. En ze stapte in de richting der zee. Ze worstelde tegen den storm en bereikte het strand. Ondanks de duisternis zag ze toch eensklaps dat een man zich boog over iemand, die ten gronde lag. Tonia schrok maar trad nader. Ze herkende Door. Hij zocht in de zakken van den gevallene.

Tonia begreep wat er gebeurde. Die man op den grond was een schipbreukeling en Door wilde hem berooven in plaats van hem te helpen.

— Dat is schandelijk! riep het meisje verontwaardigd uit.

Door hief het hoofd op en deinsde achteruit van schrik. Dan vluchtte hij.

— Die man is een schipbreukeling, zei Tonia bij zichzelf. Hij is zeker met een reddingsboei of op een stuk hout naar het strand gedreven. En in plaats van hem te helpen, berooft Door hem. De anderen willen toch niet, dat een schepeling aan zijn lot overgelaten wordt als hij aan land

geraakt, maar Door is een slechterik.

Plots begon de schipbreukeling te kreunen.

— Hij leeft nog, zei Tonia. En hij moet geholpen worden.

Tonia boog zich over den drenkeling en sprak:

— Ik zal hulp halen... Dadelijk brengen we u weg...

Ze ging verder over het strand. De Zoutenaren zochten naar buiten, doch er scheen nog niets aangedreven te zijn. Tonia herkende Frans Veere, een man, die zachter was dan de anderen.

— Frans, sprak ze, ginder ligt een man, die zeker van het schip aan land geraakt is. O, help me, om hem weg te brengen.

— Leeft hij nog?

— Ja.

— Dan moet hij verzorgd worden. We zijn geen hartelooze menschen.

Frans Veere riep zijn beide zoons, die dicht bij hem stonden en deelde hun mee, wat er aan de hand was. Hij beval ze hem te helpen. Tonia leidde hen bij den schipbreukeling.

— Willen we hem naar Fien Loozen dragen? Dat is het dichtsbij, stelde ze voor.

Dit gebeurde. Fien Loozen was een oude, alleenwonende vrouw, die niet meedeed aan het zeedriften. Ze zat bij het vuur. Ze kon niet slapen als het stormde. Verwonderd keek ze op, toen men den drenkeling binnen bracht.

— Leg hem op mijn bed, sprak ze. Doe eerst zijn natte kleeren uit, ik zal goed geven van mijn man zaliger...

De schipbreukeling zag er geen matroos, maar een voornaam passagier uit.

— Ik zal naar Knokke gaan om den dokter, zei Tonia.

Ze begaf zich dadelijk op weg. Onderwege hoorde ze de klok luiden voor de middernachtelijke Kerstmis.

Vrede aan de menschen van goeden wil. Het moedig meisje bedacht, hoe de Engelen dat zongen in den Heiligen nacht boven de velden van Bethlehem. O, goeden wil zou ze ook betoonen. En ze worstelde tegen den wind. Ze bereikte het dorp. Er gingen menschen over de sneeuw naar het kerkje met de verlichte ramen. De dokter verliet juist zijn woning om zich ook naar de mis te begeven. Tonia vertelde wat er gebeurd was, doch zweeg over Door.

— Een schipbreuk, zei de dokter. Ik wist er niets van.

Maar het dorp lag bijna een half uur gaans van den vuurtoren. En Knokke was toen nog niet de dichtbebouwde badplaats van heden. Er stonden in het dorp een paar hotels.

— Ik zal dadelijk inspannen. Dan kan ik misschien den geredde naar hier voeren. In zoo'n hut ligt hij ongelukkig, sprak de geneesheer.

Tonia kon meerijden. Terwijl de dokter zelf zijn paard uit den stal haalde, spoedde het meisje zich naar de kerk. Even zag ze toch het Kribbetje in het stralend licht. Dan keerde ze terug.

De dokter was gewoon door nacht en boos weer zijn rijtuig te mennen. De geredde lag thans op den kafzak van Fien Loozen. Frans Veere en zijn zonen waren weer heen. Ze wilden hun buit niet missen. Fien had zand gewarmd en dat aan de voeten en de lendenen van den schipbreukeling gelegd. De dokter onderzocht den bewusteloozen man.

— Hij ademt al vrij rustig, zei hij. Fien, ge hebt goed voor hem gezorgd. Ik zal hem hier laten en morgenochtend terugkeeren.

Hij haalde een fleschje uit zijn valies en goot den schipbreukeling eenige druppels van een opwekkenden drank tusschen de lippen.

— Hij zal slapen en dat is het beste geneesmiddel, hernam hij. Meisje, vervolgde hij tot Tonia, breng mij eens naar de plaats waar het schip zit... Er kunnen nog andere geredden zijn.

Tonia ging mee. Ze ontmoetten weldra zes mannen, ook geredde schipbreukelingen. Een knaap moest ze naar de hut van Fien geleiden. De dokter sprak ze aan en maakte zich bekend.

— In die hut is het te klein en te dof, zei hij. Rijdt mee naar het dorp, daar kan ik u in het hotel beter verzorgen.

De zeelieden waren blij met het aanbod. Ze vertelden, dat het gestrande schip een schoener uit Antwerpen was. De kapitein en de stuurman hadden zich ook kunnen redden, maar waren op het strand gebleven, om de lading te beveiligen tegen zeeschuimers. Er waren nu toch ook gendarmen gekomen.

— En zijn er van de bemanning verdronken? vroeg de dokter.

— Neen, maar we vermissen een passagier.

— Die zal hier in een hut liggen, sprak Tonia, en ze vertelde van den man, die op het strand had gelegen. Ze zweeg echter nog over Door.

— We komen van Engeland, vertelde een der zeelieden, en moesten naar Antwerpen. We wilden vóór den storm te Vlissingen binnen loopen, maar het roer geraakte onklaar. En we dreven naar de banken. Er was niets tegen te doen. Onze reddingsboot sloeg kapot, toen we ze wilden uitzetten. We gaven noodseinen en kregen antwoord van den Knokschen vuurtoren, maar men heeft ons zeker niet kunnen bereiken. De golven sloegen over het dek. De groote mast kraakte af. En weldra brak het schip. We hebben ons moeten redden gelijk we konden. We vermisten al onzen passagier. Die is zeker over boord gezweept door de stortzeeën. Hij had een reddingsboei aan en heeft misschien een stuk hout kunnen grijpen, als hij het is, die in de hut ligt. Wij gelukten er in

een vlot te maken. We zijn er mee op het strand geraakt. Dit lag gelukkig niet ver, anders waren we er nooit gekomen. We zijn echter taaie kerels.

In de hut van Fien herkende de schepelingen den passagier en de dokter vernam, dat deze een Antwerpsche koopman was.

— Warmt u, jongens, zei Fien, maar kleeren heb ik niet meer voor u. Ik ben zoo arm als de straat.

— Ze rijden met mij mee naar de Zwaan, sprak de dokter, die de schipbreukelingen een slok uit zijn flesch gaf.

Hij beloofde den volgenden morgen den passagier te halen, die nu vrij rustig scheen te slapen. De geneesheer prees Tonia om haar flink gedrag en nam toen de drie geredden mee.

Tonia bleef nog wat bij Fien. Dan keerde ze naar haar hut terug. Het waaide nog altijd hard. En de hemel was dreigend zwart, zonder sterren.

Toch dacht het meisje aan het lied van de school:

« Nog juicht ons toe die zaalge nacht »

Kerstnacht! Ze had een werk van goeden wil kunnen volbrengen en er was vrede in haar hart. Thuis raketde ze het vuur op en warmde zich. Dan ging ze te bed.

De Zoutenaren weken niet van het strand, al waren er drie gendarmen verschenen om hun te

beletten goederen weg te nemen. De kapitein van het gestrande schip en zijn stuurman stonden bij de gendarmen. Tegen den morgen dreven er kisten en vaten aan.

— Alles gerust laten! riepen de gendarmen.

Maar de mannen en vrouwen spotten met hun bevelen. Het strand was groot en de duisternis begunstigde het zeedriften. Kisten en vaten werden vlug in de duinen gesleurd. De gendarmen liepen heen en weer, maar als ze iemand betrapten, vluchtte deze heen en zocht elders zijn gading. Wat vermochten drie gendarmen tegen zooveel menschen! Tot den kapitein en den stuurman riepen de Zoutenaren, dat die zich niet met hun zaken te bemoeien hadden.

— Wat de zee aanspoelt, behoort ons. Dat is ons oud recht, beweerden ze.

In de kisten en vaten vond men tabak, drank, koloniale waren. 't Was een heen en weer geloop tusschen duinen en hutten. Er waren nu ook kinderen, die den buit moesten wegdragen. Allen waren opgewonden. Er werd geschertst en gelachen. Ieder repte zich. Als 't licht werd, zou het moeilijker zijn om nog veel weg te sleuren.

Oom Tist kwam zwaar geladen in zijn hut. Hij riep Tonia, die zich vlug kleeedde.

— Mee naar het strand, gebod hij. Er is veel aangespoeld en ge moet helpen om het naar hier te brengen.

— Dat mag ik niet doen! Het is stelen, sprak het meisje.

Tist lachte hoonend.

— Houd uw mond, zei hij ruw. En mee! Geen praatjes...

— Neen, oom, waarlijk, ik kan niet, hernam ze vastberaden. Vader en moeder zouden dat nooit gewild hebben.

— Gij woont nu hier en uw vader en moeder tellen niet meer mee! Alle kinderen zijn op het strand. Straks is het licht en dan kunnen we niets meer wegsleepen.

— Oom, ik mag niet, sprak Tonia weer. O, vraag dat niet van me!

Woedend snakte Tist haar vast en gaf haar eenige klappen. Ruw duwde hij haar buiten. Tonia liep weg, doch niet naar het strand. Stelen wilde ze niet doen! De verbolgen man moest alleen heen gaan.

— Dat zal ik ze straks inpeperen, siste hij.

De strandrooverij duurde voort. Maar eindelijk lichtte de morgen.

Kerstdag! De wind ging liggen, doch de zee bleef roerig. Van het gestrande schip stak nog de voorsteven boven. Op het water dreven kisten, vaten en wrakhout. De gendarmen konden nu beter toezien. Maar de Zoutenaren hadden hun buit binnen, al begeerden ze nog meer.

Kerstmismorgen... En velen, die den drank

reeds aangesproken hadden, waren dronken. Ze gingen hun roes uitslapen.

— Arm, achterlijk volk!

Dat zei de dokter, toen hij al vroeg zijn gerij stil hield aan de hut van Fien. Hij zag de opgewonden lieden en begreep wat er gebeurd was. Hij kende de zeden van het gehucht.

— O, wanneer zal hier de beschaving komen, zuchtte hij.

De schipbreukeling was wakker en reeds bij bewustzijn. Hij had reeds met Fien gesproken. Hij knikte naar den dokter.

— Veel beter, zei deze. En nu zal ik u naar het dorp voeren, waar ge geheel kunt herstellen.

— De schoener is vergaan... Ik herinner me, dat we op de banken zaten, ook, dat ik in zee geslingerd werd, sprak de geredde met matte stem. Ik had een stevige reddingsboei en kon nog een drijfhout grijpen, ik geloof een stuk van den mast. Verder weet ik niet veel.

— Ge zijt op het strand gedreven.

— O, ja 't Was of een vrouw over mij boog en me iets zei van hulp.

— Een meisje was het. Zij liet u hier brengen, deelde de dokter mee.

— Kan ik haar zien?

— Ja, later; vermoei u nu niet te veel. Ge hebt nog rust nodig. Ik help u in mijn rijtuig.

— Ik moet nieuws zenden naar huis. Ik heet

Berkels en ben koopman te Antwerpen. Mijn vrouw zal ongerust zijn.

— We zullen haar inlichten, beloofde de dokter.

Fien had de kleeren van den heer Berkels gedroogd. De dokter hielp hem bij het aankleeden, want de zieke was duizelig. De heer Berkels wilde Fien beloonen.

— Mijn portefeuille is weg. Die zat met een kettinkje aan mijn vest vast, zei hij. Ook mijn horloge mis ik.

— Ik heb niets aangeraakt, verzekerde Fien.

— Niemand zal u verdenken, sprak de dokter. En Tonia ook niet. Is er rooverij gebeurd, dan moet de politie onderzoeken. Zat er veel geld in uw portefeuille?

— Ja... vijf duizend frank.

— We zullen die zaak dadelijk bij de overheid aangeven. Maar denk nu aan uw gezondheid.

— Vrouw, ik zal u later beloonen, beloofde de heer Berkels.

— Och, dat is niet noodig...

De dokter hielp den geredde in zijn gerij en vertrok.

III.

Tonia was naar de hut teruggekeerd. Angstig wachtte ze af, wat er zou gebeuren, maar stelen

had ze toch niet kunnen doen.

Toen het licht werd, kwamen haar oom en tante.

— Daar zit het lui vel! zei Tist. We rekenen straks wel af.

Nu had hij geen tijd. De gendarmen zouden huiszoekingen kunnen doen en de buit moest veilig weggeborgen worden. Tist en Melia begonnen te delven in het schuurtje. Ze waren er meer dan een uur bezig.

Tist had al veel gedronken. Toen hij in huis kwam en Tonia zag, vlamde zijn woede op.

— En nu tusschen ons! zei hij dreigend. Ik weet, dat ge een zeeman hebt geholpen en van nacht naar Knokke zijt geweest. Dat kunt ge doen, maar ons helpen, dat is stelen!

Hij greep haar vast en sloeg haar onbarmhartig. Het meisje weende luid. Eindelijk kon ze zich los rukken. Ze liep de deur uit en snelde heen. Ze vluchtte naar Knokke. Het was wel een droevige kerstmorgen. Ze begaf zich naar den dokter, die den heer Berkels in de Zwaan had gebracht en nu medicijnen bereidde. Tonia vertelde, wat er gebeurd was. De geneesheer zag de blauwe plekken.

— Die lafaard! zei hij verontwaardigd. Voorloopig blijft ge hier. Ik zal den burgemeester eens spreken. Maar, Tonia, ik moet u wat vragen. Gij

hebt dien mijnheer op het strand gevonden. Was er iemand bij hem?

— Ja, dokter. Door Speza.

— Om te helpen?

— Neen...

En Tonia vertelde nu, wat de roover uitgevoerd had.

— Dat moest ik weten, hernam de geneesheer.

Hij lichtte dadelijk den bevelhebber der gendarmen in. En nog vóór den middag was Door aangehouden. De kerel loochende alles, ook toen Tonia tegenover hem gesteld werd. De gendarmen onderzochten zijn hut. En in het stroo van het dak vonden ze de portefeuille en het horloge van mijnheer Berkels. Door werd naar de gevangenis te Brugge geleid.

Dien namiddag moest Tist Bartels bij den burgemeester komen, die van den dokter vernomen had, wat er met de weeze was gebeurd. Tist kreeg harde woorden te hooren.

— Het meisje keert niet meer bij u weer, besliste de burgemeester. Gij zijt een slechte kerel. En wees blij, dat ik u niet bij het gerecht aanklaag!

De burgemeester besloot Tonia in een weeshuis te plaatsen.

Tegen den avond waren de zeelieden flink opgeknaapt. Ze wilden Kerstmis vieren in het hotel en hadden er een kerstboompje laten plaatsen.

De dokter en Tonia werden ook genoodigd. Mijnheer Berkels maakte nu kennis met het meisje, dat hem gered had, zooals hij reeds wist. Tonia moest kerstliederen zingen. Onder den boom lagen geschenken voor haar: een warme doek, een mof, zooals men die toen droeg om er bij koude de handen in te steken, chocolade, appelcienen. Gisteravond had ze niet kunnen vermoeden, dat ze zulk een prettig kerstfeest zou vieren. De kapitein en de stuurman waren er ook. Ze hadden wat van de lading gered kon worden, doen bergen in een pakhuis.

Maar het heerlijkst kerstgeschenk voor Tonia volgde nog. De heer Berkels vernam haar droevige geschiedenis van den dokter.

— Dan wil ik haar als dochter aannemen, zei hij. Ze heeft me het leven gered. Deze roover ware in staat geweest me te dooden, om beter zijn roof te verbergen. We hebben geen kinderen. Mijn vrouw zal blij zijn met mijn plan. Morgen keer ik naar Antwerpen terug en zal alles bespreken. Mag het meisje zolang bij u blijven?

De dokter stemde daarin gaarne toe.

Na enkele dagen keerde de heer Berkels terug. Hij bracht zijn vrouw mee, die zeer verlangend was om Tonia te zien. Ze kuste het meisje hartelijk. Tonia wist nog niets van het groote besluit. Maar nu vroeg die vriendelijke dame, of zij wilde meegaan naar Antwerpen om als een eigen kind

bij haar te wonen. O, hoe gelukkig voelde Tonia zich!

Oom Tist, die voogd was, durfde zijn toestemming niet te weigeren. Hij was nog altijd bang voor het gerecht. Hij had de hem toevertrouwde weeze laten smokkelen, ze erg mishandeld omdat ze niet mee wilde doen aan strandroof, en hij voelde geen lust om in de gevangenis te geraken.

Alles werd in orde gebracht met de overheid. Mijnheer en mevrouw Berkels bezochten met Tonia haar broertje in het weeshuis. Deze zou nu en dan te Antwerpen mogen logeeren.

Zoo kwam Tonia in een groote, schoone woning van de Scheldestad. Wat een verschil met de hut van het Zoute! En welk een andere behandeling! Ze werd nu een jonge juffer, maar bleef nederig van hart. Ze mocht weer naar school.

Tonia had op Kerstavond goeden wil betoond en dan ook goeden wil ondervonden.

EINDE.

HET KLEINE MEISJE MET DE LUCIFERS.

Het was Kerstavond!

In de kou liep een arm meisje bloothoofds langs de straat. In haar schortje had zij een menigte stekjes die ze te koop aanbood. Ze had den ganschen dag niets verkocht en van niemand iets gekregen. De sneeuwvlokken vielen op haar lang blond haar dat zoo mooi krulde. Achter alle vensters flikkerden de lichtjes van de Kerstboomen en op straat rook het overal lekker naar de versehe wafels. Ze zocht een plaatsje tusschen twee huizen waarvan het eene vooruitsprong.

Daar ging zij zitten. De kleine beenen had zij bij zich getrokken om minder de kou te voelen. Hare handjes waren bijna van kou verkleumd. Och, een klein stokje kon al wat warmte aanbrengen, als zij maar een enkel uit het doosje nam, om de vingers te warmen! Ze deed dat, rits! hoe spotterde, hoe brandde het!

't Was een warme vlam, toen zij de hand er tot beschutting om heen hield, 't was een wonderlijk licht. Het meisje verbeeldde zich, dat ze voor een kachel zat. 't Vuur brandde zoo mooi en verwarmde zoo prettig. Maar wat was dat — de vlam ging uit, de kachel verdween — en ze bleef zitten met een stukje afgebrand lucifertje in de hand. Ze streek er weer een aan. Het brandde, het lichtte en waar het schijnsel op den muur viel, werd deze doorzichtig als een sluier. Ze kon nu net in de kamers zien, waar de tafel met een wit laken bedekt was. Aanlokkend dampte de gebraden gans en vele lekkere dingen en — wat nog mooier was, de gans sprong van de schotel en wandelde met mes en vork in den rug de kamer door. Ze kwam regelrecht op het meisje toe.

Daar ging het lucifertje uit, alleen de vaste, koude muur bleef. Ze stak weer een nieuw stekje aan; nu zat ze onder den Kerstboom. Honderden lichtjes brandden op de takken. Het meisje stak de handen omhoog — daar ging het stekje uit. De vele kerstlichtjes stegen hooger en hooger en zij zag dat het sterren waren. Een er van viel neer en liet een streep vuur aan den hemel achter.

Nu stierf de kleine, want de oude grootmoeder, die dood was, had gezegd:

— Als een ster van den hemel valt, stijgt een ziel op tot God.

— Weer streek ze een stekje aan en in dien glans stond nu de grootmoeder.

— Grootmoeder! riep de kleine. Och, neem mij mee! Ik weet, dat gij verdwijnt, als het stekje uitgaat, net als de gebraden gans en de mooie kerstboom.

En haastig streek ze al de stekjes, die ze nog had, tegen den muur om grootmoeder toch vooral vast te houden. Grootmoeder was vroeger nooit zoo groot en schoon geweest; zij nam het kleine meisje op haar arm en zij vlogen in glans en glorie hoog, o, zoo hoog; en daar was geen koude, geen honger, geen angst; ze waren bij God.

Maar in dien hoek tegen het huis hurkte in het koude morgenuur het kleine meisje met roode wangen — een lachje speelde om den mond — dood gevoren op den Kerstavond. Op straat lag zij met haar lucifertjes, waarvan een doosje bijna geheel verbrand was.

Ze had zich willen verwarmen, zei men.

Niemand wist, wat schoons zij had gezien, in wat glans zij met de oude grootmoeder ingegaan was tot de vreugde van den Kerstavond.

(Naar Andersen's Sprookjes).

Van A. Hans' Kinderbibliotheek, verschijnt elke week een nieuw boekje. Het wordt te koop geboden in de boekwinkels en bij de gazetverkoopers.

Van de vroeger verschenen nummers zijn er steeds ruim drie honderd beschikbaar, terwijl er steeds herdrukt worden.

Nuttige boeiende lectuur, die overal, over het gansche Vlaamsche land gretig gelezen wordt.

